

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо створення Програми адаптації аграрного комплексу південних областей України до змін клімату

Керуючись статтею 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», враховуючи те, що сільське господарство є стратегічною галуззю, яка забезпечує продовольчу безпеку країни, а південь України – це унікальний за якістю земельних ресурсів регіон, спроможний виробляти високоякісну продовольчу продукцію та сировину, з метою збереження наявних поєданих лісосмуг, використання ґрунтозахисних систем землеробства, спрямованих на створення запасів вологи та збереження родючості ґрунтів для забезпечення продуктивного потенціалу сільськогосподарських культур, обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Схвалити текст звернення депутатів Одеської обласної ради до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо створення Програми адаптації аграрного комплексу південних областей України до змін клімату (додається).

2. Надіслати згадане звернення до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Голова обласної ради

18 червня 2021 року
№ 247-VIII

Григорій ДІДЕНКО

Додаток
до рішення обласної ради
від 18 червня 2021 року
№ 247-VIII

ЗВЕРНЕННЯ

депутатів Одеської обласної ради до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо створення Програми адаптації аграрного комплексу південних областей України до змін клімату

Сільське господарство є стратегічною галуззю, яка забезпечує продовольчу безпеку країни. Внаслідок несприятливих погодних умов, зумовлених кліматичними змінами, спостерігаються значні втрати врожаю сільськогосподарських культур від посухи та як наслідок – нераціональне використання природно-ресурсного потенціалу України.

Південь України – це унікальний за якістю земельних ресурсів регіон, спроможний виробляти високоякісну продовольчу продукцію та сировину. Сталі врожаї забезпечують родючі черноземи, сприятливий клімат, що дозволяє розвивати диверсифіковане виробництво та вирощувати сільськогосподарські культури з різним за тривалістю періодом вегетації. Спекотні погодні умови, які періодично спостерігаються на півдні України, підтверджують необхідність зрошення орних земель, збереження наявних полезахисних лісосмуг, використання ґрунтозахисних систем землеробства, спрямованих на створення запасів вологи та збереження родючості ґрунтів для забезпечення продуктивного потенціалу сільськогосподарських культур.

Зростання частоти й сили посух є передумовою розвитку процесів опустелювання у степовій зоні. Ці тенденції, за оцінками фахівців, набули стійкого характеру і в найближчий час зупинити їх неможливо. Тому в майбутньому Україну чекають складні погодні умови, з великою амплітудою температурних коливань, підвищенням середньорічних температур та нестабільною кількістю опадів. За результатами спостережень, посухи мають певну циклічність, повторювались раз у два-три роки та охоплювали 10-30% території країни, а раз у 10-12 років – 50-70% загальної площі. Наразі така тенденція посилюється.

У таких умовах найбільш доцільним завданням є розробка дієвих заходів адаптації агробізнесу до прибуткового господарювання у нових кліматичних межах. Адаптація – це вимушений захід, який розглядається як комплексний процес попередження та подолання ризиків і негативних наслідків зміни природних умов господарювання шляхом реалізації, перш за все, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідних планів на рівні областей та сіл.

В основу планів повинно бути покладено низку заходів, які стосуються забезпечення, належного функціонування і вдосконалення системи раннього

оповіщення, моніторингу та довгострокового прогнозування посух, суттєвого зниження шкідливих викидів галуззю відповідно до:

- Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 року № 271 (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 04 грудня 2019 року № 1065 термін виконання заходів НПД продовжено до 2025 року);

- Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2017 року № 932;

- реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 року № 688, враховуючи розроблення відповідного плану дій та інших стратегічних документів;

- нової ініціативи – курсу на GreenDeal в Україні – Проекту Міжнародної фінансової корпорації (IFC) «Розвиток фінансування кліматично-орієнтованого сільського господарства», метою якого є впровадження в Україні інноваційних сільськогосподарських практик з адаптації та запобігання змінам клімату шляхом розширення доступу до фінансування у 2021-2022 роках за підтримки Австрії.

У процесі адаптації кожна галузь може керуватися своїми власними інтересами, можливостями та перспективами, які відкриваються у відповідь на нові виклики та проявлять себе у формі конкретних рекомендацій та заходів. Складність посилюється через невизначеність та обмеження, які несе адаптація до кліматичних реалій, що знаходяться на рівні спостережень та прогнозних даних. Проте, рекомендовані заходи стануть дієвими, коли будуть структуровані відповідно до завдань адаптації того чи іншого сектору економіки. По суті, адаптаційна стратегія повинна вирішити два завдання:

- визначити спрямованість заходів як форми досягнення конкретних очікуваних результатів від адаптаційних змін;

- винайти найбільш ефективні способи управління змінами, обумовленими вибором форм та способів господарювання.

Зміна клімату несе чималі ризики для довкілля, економіки й людини. Розуміння та ранжування ризиків дозволить запропонувати певні стандарти галузевої поведінки, які можуть слугувати своєрідним керівництвом адаптаційних дій. Такі стандарти можуть бути досить узагальненими і концентрувати відповіді на питання:

- як пристосуватися до незвичних умов господарювання;
- як мінімізувати ризики від кліматичних змін;
- як подолати або зробити більш м'якими можливі наслідки;
- як отримати вигоду від зміни умов, у яких функціонує галузь.

Саме такий підхід узагальнює досвід Європейського Союзу в адаптації до зміни клімату. Слід зауважити, що стратегічні й тактичні напрямки розвитку зрошувального землеробства на півдні України потрібно розглядати як важливу складову загального плану адаптації галузі до зміни кліматичних умов. Відродження зрошення на півдні України безумовно потребує чітких дій, але

акцент на вирішенні лише цієї проблеми суттєво звужує розуміння загальної адаптації агросфери. Відродження галузі меліорації також можна розуміти як виклик сучасній системі управління галуззю.

Враховуючи те, що сфера меліорації відчула всі наслідки трансформаційних процесів, втратила підтримку з боку держави, а в окремих випадках і керованість, саме стратегування цієї сфери дозволить визначити найбільш раціональний сценарій її розвитку. Ми вважаємо, що створення Програми адаптації аграрного комплексу південних областей України до змін клімату буде сприяти відродженню меліорації в зоні ризикового землеробства півдня України та реалізації втрачених можливостей агропродовольчого комплексу.